

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лещух Р., Пащенко В., Смішко Р.. Геологічна практика на Поділлі і в Українських Карпатах. Львів: видавн. центр ЛНУ імені І.Франка, 2004. 244 с.
2. Свинко Й., Дем'ячук П. Геологічний музей: путівник. Тернопіль, 2012. 52 с.
3. Сивий М. Тернопільське Придністер'я як полігон для проведення геологічних практик. *Дністровський каньйон – унікальна територія туризму* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль, 2009. С. 120–123.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ STEM-НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ручаковський Віталій Петрович

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Федчишин Ольга Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

olga.fedchishin.77@gmail.com

У Концепції розвитку природничо-математичної освіти STEM-освіту охарактеризовано як цілісну систему природничо-математичної освітньої галузі. Мета такої системи – це формування STEM-компетентностей, світогляду, життєвих цінностей, що передбачають застосування наукових, математичних, технічних та інженерних знань для розв'язання практичних проблем для розвитку особистості.

Процес впровадження STEM-освіти розкриває особистісний потенціал здобувачів освіти, забезпечує формування у них критичного мислення, вміння працювати в команді та інші STEM-компетентності, які необхідні майбутнім учителям для досягнення життєвого та професійного успіху.

Сьогодні Україна має нестачу у науковцях, дослідниках, фахівцях високотехнологічних виробництв, тому саме освіта повинна забезпечувати розвиток виробництва, техніки, технологій, які сьогодні розвиваються досить швидко. Пріоритетним завданням освіти є як підвищення рівня фахової підготовки здобувачів освіти, так і формування у них STEM компетентностей, умінь розв'язувати складні завдання, бути конкурентоспроможними у професійній сфері. Проблема ефективної підготовки фахівців у закладах вищої освіти належить до пріоритетних у педагогічній науці.

Варто зауважити, що серед факторів, які сповільнюють розвиток технічних та природничих наук в Україні є:

- недостатня мотивація здобувачів освіти до вивчення природничо-математичних, технічних дисциплін;

- недостатньо високий рівень упровадження та застосування інноваційних технологій;
- відсутність сучасних дослідних лабораторій, технопарків, а також якісної матеріально-технічної бази наукових досліджень;
- недостатність кадрового забезпечення, зокрема висококваліфікованих фахівців у IT-сфері, та фахівців виробництв, тощо;
- сучасна молодь переважно незацікавлена наукою.

Під час освітнього процесу дисципліни STEM забезпечують здобувачам освіти основу у певних галузях. До таких дисциплін належать інформатика, фізика, математика, основи робототехніки тощо. Технічні знання забезпечують розуміння принципів і концепцій, що є основою різноманітних галузей і професій.

Аналітичне мислення, вирішення комплексних проблем – це те, на чому STEM-освіта робить акцент. Здобувачі освіти вчать системно підходити до проблем, розбивати їх на частини та пропонувати конструктивні способи їх розв'язання. Такі навички дозволяють творчо та якісно вирішувати проблеми.

STEM-освіта заохочує здобувачів до науково-пошукової діяльності; вчить нестандартно мислити; забезпечує розвиток логічного та критичного мислення.

Використання STEM-технологій сприяє активізації та розвитку та пізнавальних інтересів здобувачів освіти; формуванню дослідницької компетентності; можливості до самоудосконалення, самонавчання; забезпечує формування вмінь критично аналізувати результати пізнавальної діяльності, інтелектуальних та пошуково-творчих здібностей, оптимізацію навчально-пізнавальної діяльності, знайомить здобувачів освіти з методами наукового дослідження [2].

У STEM-дисциплінах дослідження та аналіз даних є фундаментальними. Здобувачі освіти, які навчались із застосуванням STEM технологій є більш самостійними у прийнятті рішень, в організації наукових дослідень тощо. Вони мають навички ефективної роботи в команді, співпраці для досягнення спільної мети.

У сучасному середовищі важливо бути технічно грамотними. Тому, важливим завданням STEM-навчання є ознайомлення здобувачів освіти з технічними засобами, процесами, новими технологіями, що дозволяє здобувачам бути адаптованими до інновацій у майбутній кар'єрі.

Навчання із залученням STEM-технологій забезпечує здобувачам освіти інтерактивність, успішність у сучасному світі; є захоплюючим та ефективним способом засвоєння нової інформації.

Використання засобів STEM в освітній діяльності сприяє глибокому розумінню фізичних процесів, які моделюються, розвитку інтелектуальних умінь, формуванню дослідницьких умінь, забезпечує формування та розвиток у здобувачів освіти компетентності в галузі природничих наук, техніки і

технологій; забезпечує формування та удосконалення фахових компетентностей [3].

Серед навчальних дисциплін, які забезпечують формування STEM-компетентностей провідно місце займає математика, фізика, інформатика.

Математика є фундаментальним предметом та невід'ємною складовою різних освітніх програм. Математичні дисципліни забезпечують розвиток у здобувачів освіти аналітичних здібностей, кількісних навичок, які є необхідними для аналізу даних, моделювання, які є важливими у професіях, пов'язаних із проведенням наукової діяльності.

Фізика є провідною фундаментальною дисципліною у процесі професійної підготовки фахівців у галузі машинобудування, металургії, IT-сфери, будівництва, транспорту та ін. Рівень сформованості знань з фізики у здобувачів вищої освіти визначається засвоєнням фундаментальних фізичних понять, законів, теорії [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ляшук Д. В., Федчишин О. М. Формування STEM-компетентностей у процесі вивчення фізики. *Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог Нової української школи»*, 18-19 травня 2023. Тернопіль. С. 63-65.
2. Мохун Сергій, Федчишин Ольга, Горошкевич Олександр, Сітарський Богдан. Програмне середовище STELLARIUM як засіб розвитку дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти. *Фізико-математична освіта*, 2024. Том 39. № 2. С. 42-50. DOI: 10.31110/fmo2024.v39i2-06.
3. Федчишин О., Мохун С., Чопик П. Віртуальний фізичний експеримент як засіб удосконалення фахових компетентностей здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання. *Фізико-математична освіта*, 2023. Том 38. № 2. С. 50-55. DOI: 10.31110/2413-1571-2023-038-2-008.

STEM-ТЕХНОЛОГІЯ 3D ДРУКУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сіпій Володимир Володимирович

кандидат педагогічних наук, завідувач відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України

sipiy@ukr.net

Гончарова Наталія Олександрівна

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу STEM освіти
Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти»

leobet@ukr.net

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрових технологій пронизує усі сфери життя людини. З'являються й активно використовуються сучасні